Journal of Turkish Language and Literature

İSTANBUL MENKUL KIYMETLER BORSASI ÖZEL DİLİ ÜZERİNE

Okan Celal GÜNGÖR[1]

Özet

Çalışmada borsanın tarihi gelişimi, argo ve jargon kavramları üzerinde genel olarak durulduktan sonra İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda hisse senedi alım-satım işlemleri yapan kişi ve gruplarla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler değerlendirilmiş, zamanının büyük bir bölümünü borsaya ayırarak çeşitli kanallardan hisse senedi alım satım işlemleri yapan yatırımcıların kendi arasında özel bir dil kullandığı görülmüştür. Tespit edilen sözler borsa, borsada işlem gören şirket, şirket sahibi ve şirket hisseleriyle ilgili olanlar, borsada işlem yapan yatırımcı ve yatırımcının çeşitli özellikleriyle ilgili olanlar, hisse senetlerindeki alış-satış, düşüş-yükseliş, kâr-zararla ilgili olanlar şeklinde sınıflandırılmaktadır. Sözlerin büyük bir kısmı hisse senetlerindeki aşağı ya da yukarı yönlü dalgalanmalarla ilgili olup risk algısı büyük ölçüde ayı, boğa gibi hayvan adları, kırmızı ve yeşil rengiyle temsil edilmiştir. Borsa yatırımcısının kullandığı sözlerin bir kısmının terim niteliğini kazandığı, pek çok borsa sitesi ve dergisi tarafından kullanıldığı fakat büyük bir kısmının genel argoda dolaşımda olan sözleri borsa dünyası içerisinde yeniden anlamlandırma yoluyla üretildiği bu nedenle spekülatörler gibi daha dar bir kesimce kullanılan sözler dışında borsa yatırımcısının kullandığı dili jargon yerine argo olarak adlandırmanın daha doğru olacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kavramlar: *Borsa, özel dil, argo, jargon.*

ISTANBUL STOCK EXCHANGE ON SPECIAL LANGUAGE

Abstract

The historical development of stock market, after the general concepts focused on slang and jargon, Istanbul Stock Exchange, engaged in stock trading derivatives, individuals and evaluated data obtained from interviews with the group, allocating a large portion of their time to stock market, investors that stock trading derivatives through various channels has been shown to use a specific language among them. Determined words: stock market, company traded on exchanges, those related to the owner of the company and the company's shares, investors who trade on the exchange and the investors with regard to the various features, purchase and sale of shares, low-rise, are classified as those relating to profit loss. A large part of the words, in stock, down or is about to surge upward, risk perception, largely bull bear names such as animals, are expressed with red and green colour. The words used by stock market investors as a part of atribute of the term, many stock market sites and is used by magazine, but in general slang words that circulate a large portion is derived through re-interpretation in the stock market world, therefore, such as narrower segments used by speculators beyond words the language used by these groups, instead of naming the colloquial jargon was reached would be more accurate.

Keywords: *Stock market, private language, slang, jargon.*

[1] **Öğretmen Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, okancelalgungor@hotmail.com.**

Giriş

Borsa kelimesinin etimolojik olarak, Belçika'nın Bruges kentinde veya Anvers kentinde 1531 tarihinde ilk sürekli fuarı kuran "Van der Beurs" ailesinin isminden türediği ileri sürülmektedir (Fertekligil 2000: 2). Borsalar mal ya da emtia borsası, para borsası, döviz borsası, altın borsası ve menkul kıymetler borsası olarak ayrıma tabi tutulabilir. Menkul Kıymetler Borsası; hisse senedi, tahvil ve ikisinin karışımından oluşan türev türleri ile bunların dışındaki diğer menkul kıymetlerin belirli kurallar çerçevesinde alınıp satıldığı veya işlem gördüğü yerler olması nedeniyle sermaye piyasasına yönelmektedir. Tarihin satır başlarına bakıldığında borsanın tarihi, bankacılığın tarihi kadar eski olmasa da geçmişinin MÖ. 180 yıllarında Roma'ya kadar uzandığı ve bugünkü anlamda modern ilk borsa kuruluşunun 15. yüzyılda gerçekleştiği ileri sürülmektedir. Avrupa'da ilk borsa 15. yüzyılda Anvers'de (1460) kurulmuştur. 16. yüzyılda Amsterdam, Paris ve Londra, 17. yüzyılda Berlin, 18. yüzyılda Newyork, Viyana, 19. yüzyılda ise Brüksel, Roma, Milano, Madrid, İstanbul, Tokyo borsaları kurulmuştur (Rodoplu 2002: 377).

Menkul kıymet borsalarının kuruluş ve çalışma esaslarını düzenleyen yönetmelik 4 Ekim 1984 tarihlidir[2]. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası[3] (İMKB) 1985 yılında faaliyete geçmiş ve 3 Ocak 1986 yılında ilk hisse senedi işlemlerine başlamıştır. Hisse senetleri, sermayesi paylara bölünmüş ve karşılığında kıymetli evrak niteliğinde pay senedi çıkarılabilen sermaye ortaklıklarının kanuni şekillere uygun olarak düzenledikleri belgeler olup sermayesinin belirli bir oranını temsil ve sahiplerine o oranda ortaklık hakkı sağlayan senetler olup kıymetli evrak vasfına sahiptir. İMKB'nin ilk açılışında 36 borsa üyesi işlem yapma yetkisine sahipti ve sadece 41 anonim şirketin hisse senedi işlem görmekteydi (Hilal 2007: 1). Günümüzde hisse senetleri borsada işlem gören şirket sayısı ise 400 civarındadır.

---

[2] 06.10.1984 tarih ve 18537 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Menkul Kıymetler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkındaki Yönetmelik" menkul kıymet borsalarının kuruluş ve çalışma ilkelerini genel anlamda düzenlemektedir (Özdemir 2007: 29).

[3] Osmanlıda İlk borsacılık faaliyetleri 1854 Kırım Savaşı'na dayanmaktadır. Bu savaşla başlayan Osmanlı borçları nedeniyle çıkartılan tahviller İstanbul'da alınıp satılmaya başlanmıştır. 1866'da Osmanlı'dan alacaklı devletlerin de desteğiyle İstanbul'da kurulan borsa 1873 yılında çıkarılan bir nizamnameyle "Dersaadet Tahvilat Borsası" adını almıştır. *Osmanlı Dönemi:* Osmanlı Döneminde borsaya Maliye Nezaretince bir komiser atanmıştır. Böylece başlangıçta imparatorluğa ödünç vermek üzere kendi aralarında örgütlenen Galata Bankerleri, bu kez Osmanlı himayesine kavuşmuş olur. *Cumhuriyet Dönemi:* Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra 1929 yılında bazı düzenlemeler yapılır, menkul kıymetler ve kambiyo borsaları kanunu çıkarılır, borsa, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası adı altında çalışmaya başlar. Atatürk yeni cumhuriyetin ilk şirketlerinden olan İş Bankası'nı halka açık olarak kurdurur. Daha sonra Merkez Bankası da halka açık olarak kuruldu. *Kuruluş Öncesi:* Modern borsacılık döneminin başlamasının en önemli nedenlerinden biri bankerler krizidir. Pek çok tasarruf sahibinin büyük zararlara uğraması nedeniyle yeni bir sistem arayışı başlar. Tüm sermaye piyasası kurumlarını denetlemekle görevli SPK oluşturulur. 26 Aralık 1985'te İMKB kurulur. Böylece 120 yıllık bir dönem kapanmış ve yeni bir dönem başlamıştır (http://www.borsaistanbul.com/Dosyalar/25yil/index.html) (Erişim Tarihi: 15.04.2016).

Menkul kıymetler borsası faaliyetleri SPK'den yetki belgesi almış aracı kuruluşlar vasıtasıyla yürütülmektedir (Işık 2012: 231). Yatırımcılar aracı kuruluşlarla anlaştıkları sözleşme hükümlerine göre açtıkları hesaplar üzerinden aracı kuruma belli bir komisyon ödeyerek alış ve satış işlemlerini gerçekleştirebilmektedir.

Borsada işlem yapan bazı yatırımcılar tasarruflarını alanında uzman kişiler aracılığıyla yönlendirip haftalık, aylık periyodlar hâlinde yatırım yaptıkları hisse senetlerini takip edip uzun vade ve akılcı yatırımlar yaparken, pek çok küçük yatırımcı profesyonel bir yardım almadan kısa vadede büyük paralar kazanma hayaliyle hareket etmekte, yatırımlarını televizyon, internet, gazete haberleri ya da farklı kaynaklardan edinilen duyumlara göre yönlendirerek anlık kararlar alıp alış ya da satış işlemi gerçekleştirmektedir. Bizim de özel dil kullanımı açısından dikkatimizi çekenler borsayı gün içerisinde banka seans salonlarında ya da kendi bilgisayar ve telefonları üzerinden anlık olarak takip edip hisse senedi alıp satan yatırımcılardır.

Hisse senetleri diğer yatırım araçlarına göre daha büyük kârlar ve riskler barındırır. Kırılgan bir yapıya sahip olan, dalgalı bir seyir izleyen büyük paraların döndüğü bu alanda yatırımcıların anlık borsa takibi sırasında ya da sonrasında borsada işlem gören şirket, şirketin sahibi, ekonomik durumu, piyasaya sürdüğü hisse senetleri ve özellikle hisse senetlerinin yukarı ya da aşağı yönlü hareketleriyle ilgili kendi aralarında özel bir dil kullandıkları gözlemlenmiştir.

Özel diller bir toplumda, bireyin içinde bulunduğu sınıfa, yaşa özellikle de mesleğe göre belirlenen dillerdir. Özel diller için *social ve dialecte* sözcüklerinin kısaltılarak birleşiminden oluşan *sosyolekt* terimi kullanılmaktadır (Aksan 2000: 86-87). Bu bağlamda değerlendireceğimiz iki önemli kavram vardır: *argo ve jargon.* Fransızca *argot* kelimesinden gelen *hırsızlık zanaati, hırsızlar esnafı, dilenci esnafı* gibi anlamlar verilen *argo* (Develliođlu 1980: 28-29) ortak dildeki kelimelere özel anlamlar vermek, bazı kelimelerde değişiklik yapmak, dilin lehçelerinden, eskimiş ögelerinden ve yabancı kökenli biçimlerinden de yararlanmak suretiyle oluşturulan, herkesçe anlaşılmayan bir dildir (Korkmaz 2010: 24).

İlk olarak Fransızcanın Provençal Lehçesinde görülen *ağızda gargara yapmak* anlamındaki (Burke vd. 2004: 185) *jargon* terimi ise adacık hâlinde bir coğrafi bölgede bulunan grupların veya bir mesleğe mensup olanların anlaşılırlık oranı çok düşük kendine has konuşma biçimidir (Şen 2002: 14). Jargon konuşanlar dışındaki kimselerce anlaşılmaması için sözcüklerin bozulmuş biçimlerinden oluşturulur (Aksan 2000: 90) ve belli bir grubun malı olmaktan çıkıp genel sirkülasyona geçtiği zaman argo olarak adlandırılır (Çobanoğlu 2002: 52). Bu bağlamda borsa yatırımcılarının kullandığı özel dili argo olarak adlandırmak daha doğru olacaktır zira yatırımcılarca kullanılan pek çok kelime bugün genel argoda da mevcuttur.

Spekülatör adı verilen, büyük miktarlarda parayla işlem yapan, hisse senetlerini bazen şirket bazen de kendi adına istediği gibi yönlendiren kişi ya da grupların kullandığı ve sadece kendilerinin vakıf olduğu jargon olarak adlandırabileceğimiz dile ulaşmamız mümkün olmadı. Bizim tespit edebildiğimiz sözler borsayla yakından ilgilenen pek çok kimsenin bildiği, kendi aralarındaki iletişimde kullandıkları ve çoğu da genel argoda dolaşımda olan sözlerdir.

Borsa yatırımcılarının kullandığı argo sözler borsa, borsada işlem gören şirket, şirket sahibi ve şirket hisseleriyle ilgili olanlar, yatırımcı ve yatırımcının çeşitli özellikleriyle ilgili olanlar, hisse senedindeki alış-satış, düşüş-yükseliş, kâr-zararla ilgili olanlar şeklinde üç başlık altında toplanmıştır.

Veri[4]

Borsa, borsada işlem gören şirket, şirket sahibi ve şirket hisseleriyle ilgili olanlar

Balon suni olarak yükselmiş, gerçek değerini yansıtmayan şirket ve hisse senetleri; *batık, bidon, çerçöp, kumar kâğıdı, kumar oyuncağı, teneke, tuvalet kâğıdı,* güvenilir bir mali yapısı, ekonomik göstergeleri olmayan, sürekli zarar eden şirket ve hisseleri; *bit pazarı, göt altı pazarı* kâr ve zararda ciddi değişimlerin görüldüğü, hukukî ihlallerin olduğu bu nedenle sürekli gözetim ve denetim altında tutulan şirket hisselerinin işlem gördüğü gözaltı pazarı; *evladiyelik, sağlam tahta* uzun vade yatırım yapılabilecek şirket ve hisseleri; *günlükçü kâğıdı* gün içerisinde al-sat yapmaya elverişli olan hisse senedi; *kâğıt, mal* hisse senedi; *kredili mal* banka kredisiyle alınan hisse senedi; *kumarhane* borsa; *patron* işlem gören hisse senedine ait şirketin sahibi; *patron kâğıdı* şirket sahibinin yönlendirdiği hisse senedi; *Rus ruleti* vadeli işlemler borsası (vob); *sahipli mal* hisse senedini istediği şekilde yönlendirebilecek parasal güce sahip kişi ya da grupların bulunduğu tahta; *olgun armut* alım için uygun fiyata gelmiş hisse senedi; *sakat mal* şirket hisselerinde payı olan ortaklardan birinin kendi payını sattığı ya da satacağı hisse senedi*; sepet* birkaç şirketin hisse senedini alarak portföy oluşturma durumu; *yaralı mal* üzerinde spekülasyon yapılan, hedeflenen fiyat hareketlerinin ise tam olarak gerçekleştirilemediği hisse senedi; *yeni gelin* borsaya gireli çok zaman olmamış şirket ve hissesi.

Borsada işlem yapan yatırımcı ve yatırımcının çeşitli özellikleriyle ilgili olanlar

Bıyıklı, pala hisse senedi işlemlerinde vergiden kaçabilmek için kendini yabancı yatırımcı gibi gösteren yerli yatırımcı; *by* büyük yatırımcı; *grup* bir şirkete ait hisse senedinde büyük miktarlarda alışlar yaparak hissenin değerini suni olarak yükselten kişiler; *günlükçü* gün içerisinde hisse senetlerinde al-sat yapan, uzun vade beklemeyen yatırımcı; *hızlı gonzales* sert ve hızlı işlemler gerçekleştiren borsa oyuncusu; *jaws* hisse senedinin kademelerindeki hareketlenmeyi görüp hisseye giren yatırımcı; *keriz* satış baskısıyla elindeki hisse senetleri düşük fiyattan alınan küçük yatırımcı; *kurt* yabancı yatırımcı; *kuzu* yerli yatırımcı; *kuş* hakkında bilgisi olmadığı şirketin hisselerini alıp zarar eden küçük yatırımcı; *ky* küçük yatırımcı; *oyuncu* yerli yabancı ayrımı olmadan genel anlamda borsada hisse senedi alıp satan kişi; *sazan* ani ve duygusal kararlar alan, duyumlara göre hareket eden küçük yatırımcı; *spek* spekülatör; *tahta sahibi* hisse senedini istediği şekilde yönlendirebilecek maddi güce sahip olan kişi ya da grup; *tilki* kurnaz yatırımcı; *trenin son vagonu* bir şirket hissesinin ulaşabileceği en yüksek seviyelere ulaşmasından sonra hisse senedine giren ve muhtemelen zarar edecek olan küçük yatırımcı*; vampir* hisse senedini istediği şekilde yönlendirebilecek maddi güce sahip olan kişilere yakın olup onlardan habersiz

[4] Kayseri'de 2015-2016 yılları içerisinde İMKB'de hisse senedi alım-satım işlemleri yapan kişi ve gruplarla yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen verilerden istifade edilmiştir.

işlem yapan kişi; *yancı* hisse senedini istediği şekilde yönlendirebilecek maddi güce sahip olan kişilere yakın olan, onlara hisse aldıran ya da sattıran kişi.

Hisse senedindeki alış-satış, düşüş-yükseliş ve kâr-zararla ilgili olanlar

Abuk subuk hareketler, şirket hisselerindeki aşağı-yukarı yönde dalgalanma; *altın vuruş* hisse senedini en düşük seviyeden alıp en yüksek seviyeden satma işi; *âşık olmak* hisse senedini makul seviyelerde elden çıkarmamak, akılcı olmayacak şekilde elde tutmak; *at değiştirmek* eldeki hisse senedini satıp başka bir şirket hissesi almak; *ayı davranışı* hisse senetlerinde görülen belirgin düşüşler nedeniyle oluşan kötümser ortamda yatırımcıların hisseleri ivedilikle elden çıkarma çabası; *ayı eğilimi* hisse senedi piyasalarının geleceğine dair düşüş beklentisi; *boğa davranışı* hisse senetlerinde meydana gelen belirgin yükselişleri gören yatırımcının piyasaların daha da yükseleceğini öngörerek hisse senedi alımına geçmesi; *boğa eğilimi* hisse senedi piyasasının yükseleceğine dair oluşan iyimser beklenti; *çıtır, çorba parası* gün içerisinde alış-satış yapmak suretiyle küçük miktarlarda elde edilen kâr; *çıtır yapmak* gün içerisinde alış-satış yapmak suretiyle küçük miktarlarda kâr elde etmek; *basmak* satın alınan hisse senedini tekrar alış fiyatına satışa koymak; *çizmek* hisse senedine ilişkin sisteme girilen tüm satış emirlerini tek seferde almak; *çöp olmak* hisse senedi, para etmez duruma gelmek, büyük oranda değer yitirmek; *Daha yolu var* hisse senedi fiyatının belirgin bir oranda yükselmesine rağmen daha da yükseleceği yönündeki öngörü; *dalmak* uzun bir takipten sonra piyasa şartlarının uygun olduğu kanaatiyle hisse senedi almak; *destek atmak* düşüşe geçen hisse senedinin daha da düşmesine engel olmak için o hisse senedinde alıma geçmek; *dibe kadar vermek* hisse senedi, işlem süresi (seans) içerisinde gelebileceği en düşük seviyeye gelmek; *dile düşmek*, *dillenmek* bir şirkete ait hisselerin yükseleceğine dair piyasa oyuncularında oluşan beklenti, bu yönde duyum; *dipten dönmek* hisse senedi, en düşük seviyeyi görüp tekrar yükselişe geçmek*; dökmek* hisse senedinin değerini suni bir şekilde aşağı çekerek yatırımcıya korku salıp yatırımcının elindeki hisse senetlerini düşük fiyattan sattırmak; *düzeltme* hisse senedinin değerinde belirgin bir yükseliş yaşandıktan hisse senetlerinde yeni yükseliş öncesi görülen kısa süreli ve küçük orandaki düşüşler, geri çekilmeler; *ekmek yemek* alınan hisse senedinden para kazanmak; geçimini borsadan kazandığı parayla temin etmek; *ekranı kapatmak* borsayı, hisse senetlerini gün içerisinde takibi bırakmak; *elde patlamak, eline bulaşmak, eline yapışmak* alınan hisse senedinin fiyatının hızlı bir şekilde düşmesi dolayısıyla maddi kaybın büyük olması nedeniyle hisseyi satamamak; *evlenmek, nikâh kıymak* şirketle ilgili olumlu ekonomik göstergeleri, bilançoları, şirketin sektör içerisindeki durumunu göz önüne alıp şirkete uzun vadede yatırım yapmak; *fıtık etmek* hisse senedi aşağı ya da yukarı yönde belirgin bir şekilde hareket etmemek, durgun seyretmek; *ful malda olmak, mala gömülmek* eldeki paranın tümünü hisse senetlerine yatırmak; *gel gel hareketi* yatırımcıyı büyük düşüş öncesi hisse senedine çekebilmek için hisse senedinde yapılan küçük çaplı yükseliş hareketi; *geçirmek*, *gömmek, malı kafasına yemek, malı kucaklamak* hisse senedi, yapılan satışlarla bir anda fiyatı düşmek, girilen alış emirleri yerine gelmek; *gevşemek* hisse senedi, belli bir fiyat aralığına kadar düşmek; *gün içi yapmak* bir hisseyi uzun vadede elde tutmamak, gün içerisinde alıp satmak; *hava bozuk, puslu hava* ekonomik verilerin iyi gelmemesi ve borsanın

iyiye gitmemesi durumu; *Hikâyesi var* hisse senedinde belirgin yükselişlerin gerçekleşebilmesi için şirketi olumlu yönde etkileyebilecek ortaklık, kâr payı dağıtımı, şirket satışı gibi söylentiler; *ışık yakmak* hisse senedinde yapılan sembolik alışlarla bazı kişi ya da kişilere işaret vermek; *kan kaybetmek* hisse senedi, değer yitirmek; *kapıya yakın durmak (oturmak),* hisse senetlerindeki olası düşüşe karşı, satış için her an hazır beklemek; *Kâr cebe yakışır* hissede belli oranda bir yükseliş olmuşsa, kâra geçilmişse hisse senetlerini satıp nakde geçmeyi öneren bir söz; *kese kâğıdı olmak* hisse senedi, çok değer kaybetmek, alış fiyatının çok altına gelmek; *kemerleri bağlamak* borsada sert düşüşe ya da yükselişe hazırlanmak; *keriz avı*, *keriz silkelemek* fiyatları suni olarak aşağı çekip yatırımcıyı korkutarak yatırımcının elindeki hisse senetlerini sattırmak; *kıpırdamak* hisse senedi, küçük oranda yukarı yönlü hareket etmek; *kısa pozisyon almak* borsanın düşeceğini öngörerek ödünç alınan hisse senedini, tekrar yerine koymak üzere o anki fiyattan satmak; *kıyıdan seyretmek*, *tribüne çıkmak* hisse alımı için uygun zamanı beklemek; *kızarmak* hisse senetlerinin fiyatı düşmeye başlamak*; kol kesmek* hisse senedinin düşüş eğilimine girdiğini görüp daha büyük zarar etmemek için hisse senedini satmak*; koyun davranışı, sürü psikolojisi* ani ve keskin fiyat değişimlerinin yaşandığı bir ortamda küçük yatırımcının genele uyarak satışa geçmesi ya da alım yapması; *köpek balığı olmak* büyük düşüşleri önceden kestirip elindeki hisse senetlerini satmak ve uygun piyasa koşullarında tekrar almak; *kuluçka dönemi* hisse senedi almayıp uygun zamanı bekleyenler için geçen süre; *kumar oynamak* hisse senedinde makul olmayan riskleri almak; *kurda kuşa yem olmak, yem olmak* küçük yatırımcı, büyük yatırımcıya para kaptırmak*; kurtulmak* hisse senedini zararına da olsa elden çıkarmak; *mal boşaltmak, mal çakmak, mal kilitlemek, mal vermek, maldan çıkmak, malı teslim etmek, malı servis etmek* hisse senedinin değerini suni olarak yükseltip yatırımcıların dikkatini çekerek satış yapmak, hisseden çıkmak; *mal kaptırmak* yükselme imkânı olmasına rağmen hisse senedini erkek elden çıkarmak; *mal toplamak, mal yapmak, toplamak* genellikle şirket hakkında önceden olumlu bir haberin alınması üzerine, şirket hisselerini yavaş yavaş, fark ettirmeden satın almak; *malda yakalanmak* borsa, eldeki hisse senetlerini istenilen fiyata satamadan düşüşe geçmek; *malına sahip çıkmak* düşüşlerde hisse senedini satmayıp hisse senedinin yükselişini beklemek*; mala girmek, mallanmak*, *pozisyon almak, pozisyon açmak* bir şirketin hisse senedini almak; *malların olgunlaşması, meyvelerin olgunlaşması* hisse senedinin, alınacak seviyelere gelmesi; *operasyon* bir şirkete ait hisselerin bir kişi ya da grup tarafından suni olarak yükseltilmesi; *ölü kedi sıçrayışı* büyük değer kayıpları yaşayan hisse senedinin tepki alımlarıyla az da olsa yükseliş göstermesi*; öpmek* yatırımcıyı zarar ettirmek; *paçal yapmak, paçallamak* alınan hisse senedinin değerinin düşmesi üzerine hisse senedinde yeniden alıma geçmek, maliyet düzeltmek; *para yapmak* borsadan yüksek miktarlarda para kazanmak; *pozisyon kapatmak, vedalaşmak* eldeki hisse senedini satmak; *ralli* hisse senetlerindeki hızlı yükseliş*; reytingi artmak* bir şirkete ait hisseleri takip eden çok olmak; *roketlemek* hisse senedi, hızla yükselmek; *sahaya inmek* bir şirket, borsaya açılmak; yatırımcı, piyasa koşullarının elverişli olduğunu düşünerek, hisse senetlerinde alışa geçmek; *sanaldan zarar* hisse senedinin değerinin düşmesine rağmen gelecekte bu zararı telafi edeceğini düşünerek hisseyi satmamak, zararın pratikte gerçekleşmemesi; *sandığa kilitlemek* bir şirkete ait hisse senedini gelecekte iyi pirim yapacağını düşünerek alıp uzun vade beklemek; *soygun* bedelli sermaye artırımı; *süsleme sanatı*

yatırımcının dikkatini çekmek için bir şirkete ait hissede gerçekleştirilen göstermelik yükseliş; *şelale düşüşü* hisse senetlerinde uzun süren sert ve keskin düşüşler; *taban oluşturmak* hisse senedi, yükselişe geçmeden önce belirli seviyelerde kalıp belirli aralıklarda hareket etmek; *taban taban gitmek* bir şirkete ait hisse senetleri, birkaç seans ya da daha uzun süren en düşük seviyeden açılıp kapanmak; *taban yaptırmak* hisse senedini, işlem süresi (seans) içerisinde en düşük seviyeye getirmek; *tahta* hisse senetlerinin alış ve satış fiyatlarının yansıtıldığı dijital (elektronik) ekran; *tahta yapmak* piyasadaki bir şirkete ait hisse senetlerini satın alarak zamanla değerini yükseltmek; piyasa oyuncularını şaşırtmak için aynı kişi, bir şirkete ait hisseleri bir aracı kurumdan almak diğer aracı kurumdan satmak; *tahtada at koşturmak* yüklü miktarda hissesi olan kişi ya da grup, şirket hisselerinin değeriyle istediği gibi oynamak; *tahtası kapanmak* bir şirkete ait hisse senedi, borsada işlem görmez duruma gelmek; *tahtayı çizmek, tahtayı kaldırmak* hisse senedine ilişkin girilen tüm satış emirlerini bir seferde almak; *tahterevalli yapmak, yataya sarmak* bir şirkete ait hisse, daralmış aralıklarda hareket etmek, bir iki kademe yukarı ya da aşağı gitmek; *tatile çıkma* borsada hisse senetlerinde düşüş yaşanacağına dair şifreli mesaj; *tavan yapmak, tavana kilitlemek*, *pik yapmak* hisse senedi, gün içerisinde ulaşabileceği en yüksek seviyeye ulaşmak; *tavan tavan gitmek* hisse senedi, birkaç seans ya da daha uzun bir süre olabilecek en yüksek seviyeden açılıp kapanmak; *tavanı bozmak, tavanı çözmek* hisse senedi, gün içerisinde gelebileceği en yüksek seviyeye geldikten sonra düşüşe geçmek; *tepesine vermek* hisse senedi, beklenmedik bir anda düşüşe geçmek; *trende karşı işemek* herkesin yaptığının tersini yapmak, alım yapılırken satmak, satım yapılırken almak; *türbülansa yakalanmak, yıldırım düşmek* borsadaki ani ve keskin düşüşlerde hisse senedinde olmak; *turşusunu kurmak* tahtası kapanan hisse senedini elinde bekletmek; *uçmak* hisse senedi, değeri çok yükselmek; *uzun pozisyon almak* borsanın yükseleceğini öngörerek hisse senedi almak; *uzuncu olmak* alınan hisse senedini, maliyetinin çok altına gelmesi nedeniyle satamamak; şirkete güvenerek uzun vade yatırım yapmak; *üçgen atmak* hisse senedine ilişkin girilen tüm satış emirlerini alarak senedi gün içerisinde gelebileceği en yüksek noktaya taşımak; *vites değiştirmek* hisse senedi, bir anda daralmış aralıklarda hareket etmekten çıkıp ani yükselişe geçmek; *vurkaç* hisse senedini hedeflenen fiyata ulaşınca beklemeden satmak; *Yat üstüne uyu* ekonomik göstergelerinin, mali yapısının iyi olduğu, gelecekte yüksek kazançlar elde edilebileceği öngörüsüyle şirkete ait hisseyi alıp uzun vade beklemeyi tavsiye eden bir söz; *yeşile dönmek, yeşillenmek* borsa, yükselişe geçmek*; zarar yazmak* alınan hisse senedinde zarar etmek.

3. Sonuç

Kullanımların büyük bir kısmı daha ziyade borsayı gün içerisinde takip eden küçük yatırımcılara özgü olup hisse senetlerindeki aşağı ya da yukarı yönlü hareketlerle ilgilidir.

Mal boşaltmak, mal toplamak, mal yapmak, sakat mal, *sahipli mal* gibi kullanımlar dikkate alındığında hisse senedi için en sık kullanılan sözcüğün *mal* olduğu görülmektedir.

Kumar kâğıdı, kumar oyuncağı, kumarhane, Rus ruleti gibi sözler borsanın özellikle küçük yatırımcı tarafından uzun vade bir yatırım yeri olarak değil kısa vadede zengin olunabilecek ya da tüm ekonomik gücün kaybedilebileceği bir yer olarak algılanması, bir tür kumar olarak görülmesiyle ilgilidir.

Ayı davranışı, ayı eğilimi, boğa davranışı, boğa eğilimi, *kol kesmek, köpek balığı olmak, ölü kedi sıçrayışı, paçal yapmak, paçallamak*, *spek, şelale düşüşü, taban oluşturmak, taban taban gitmek, taban yaptırmak, tahta yapmak, tahtada at koşturmak, tahtayı çizmek, tavan tavan gitmek, tavana kilitlemek, tavanı bozmak, tavanı çözmek, üçgen atmak* kullanımları alan argosuna, menkul kıymetler borsasına, özgüyken diğer kullanımlar genel argoda dolaşımda olan sözlerdir dolayısıyla genel argoyla alan argosu arasında bir geçişten de söz edilebilir.

İfadelerin bir kısmının ise *ayı piyasası, ayı eğilimi, boğa piyasası, boğa eğilimi, gel gel hareketi, keriz silkelemek, ölü kedi sıçrayışı, üçgen atmak* şeklinde terim niteliği kazandığı ve pek çok borsa dergisi ve sitesi tarafından kullandığı görülmektedir.

Hayvan adı olarak *ayı, boğa, tilki, at, kurt, köpek balığı, kedi, sazan* ve *kuş* kelimeleri kullanılmaktadır. Bunlardan ayı, boğa, kedi ve köpek balığıyla ilgili kullanımlar borsaya özgü olup ayı ve boğanın geçtiği sözler borsanın genel gidişatını etkileyecek niteliktedir.

Ky, by, spek ise kısaltmalı yapılar olarak dikkati çeken kullanımlardır.

En çok kullanılan kelimelerden olan *taban ve tavan* kelimeleriyle *pik yapmak, ralli, roketlemek, şelale düşüşü, taban oluşturmak, taban yaptırmak*, *tavana kilitlemek*, *türbülansa yakalanmak, yıldırım düşmek* gibi sözlerin çokluğu borsadaki ani değişimleri ve büyük dalgalanmaları yansıtır.

Renk adı olarak yeşil ve kırmızıya yer verilmiş yeşil hisse senetlerindeki yükselişi, kırmızı ise düşüşü yansıtacak şekilde kullanılmıştır. Neticede menkul kıymetler borsası yatırımcısının kendi aralarında anlaşmayı sağlamak için kullandığı, çoğu genel argoda dolaşımda olan ve borsa dünyası içerisinde yeniden anlamlandırılan zengin bir söz varlığına sahip olduğu görülmektedir.

Kaynakça

AKSAN, Doğan (2000). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim I.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.

BURKE, Peter ve Roy Porter (2004). "Jargon Kavramı Hakkında". *Milli Folklor. Volume* 8/61 (Bahar): 185- 186.

ÇOBANOĞLU, Özkul (2002). ''Sanatsal Bir Dışavurum Formu Olarak Argo Kavramının Halk bilimsel Çözümlemesi''. *Türk Kültüründe Argo (Ed. Emine Gürsoy Naskali ve Gülden Sağol).* Haarlem, Hollanda: Sota Yay. 49-56.

DEVELLİOĞLU, Ferit (1980). *Türk Argosu.* Ankara: Aydın Kitabevi Yay.

FERTEKLİGİl, Azmi (2000). *Türkiye'de Borsanın Tarihçesi.* İstanbul: İMKB Yay.

HİLAL, Havva (2007). *Hisse Senedi Satın Almada Finansal Bilgi Sisteminin Etkisinin Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

IŞIK, Olcay (2012). ''Hukuki Açıdan Borsa ve Türleri''. *Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Volume* 1: 215-258.

KORKMAZ, Zeynep (2010). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.

RODOPLU, Gültekin (2002). *Para ve Sermaye Piyasaları*. Isparta: Tuğra Yay.

ŞEN, Mesut (2002). ''Argo Üzerine''. *Türk Kültüründe Argo (Ed. Emine Gürsoy Naskali ve Gülden Sağol).* Haarlem, Hollanda: Sota Yay. 13-23.

(http://www.borsaistanbul.com/Dosyalar/25yil/index.html) (Erişim Tarihi: 10.04.2016).

Sözlük

Abuk subuk hareketler: Şirket hisselerindeki aşağı-yukarı yönde dalgalanma

Altın vuruş: Hisse senedini en düşük seviyeden alıp en yüksek seviyeden satma işi

Âşık olmak*:* Hisse senedini makul seviyelerde elden çıkarmamak, akılcı olmayacak şekilde elde tutmak

At değiştirmek: Eldeki hisse senedini satıp başka bir şirket hissesi almak

Ayı davranışı: Hisse senetlerinde görülen belirgin düşüşler nedeniyle oluşan kötümser ortamda yatırımcıların hisseleri ivedilikle elden çıkarma çabası

Ayı eğilimi: Hisse senedi piyasalarının geleceğine dair düşüş beklentisi

Basmak: Satın alınan hisse senedini tekrar alış fiyatına satışa koymak

Batık: Güvenilir bir mali yapısı, ekonomik göstergeleri olmayan, sürekli zarar eden şirket ve hisseleri

Balon: Suni olarak yükselmiş, gerçek değerini yansıtmayan şirket ve hisse senetleri

Bıyıklı: Hisse senedi işlemlerinde vergiden kaçabilmek için kendini yabancı yatırımcı gibi gösteren yerli yatırımcı

Bidon: bk. batık

Bit pazarı: Kâr ve zararda ciddi değişimlerin görüldüğü, hukukî ihlallerin olduğu bu nedenle sürekli gözetim ve denetim altında tutulan şirket hisselerinin işlem gördüğü gözaltı pazarı

Boğa davranışı: Hisse senetlerinde meydana gelen belirgin yükselişleri gören yatırımcının piyasaların daha da yükseleceğini öngörerek hisse senedi alımına geçmesi

Boğa eğilimi: Hisse senedi piyasasının yükseleceğine dair oluşan iyimser beklenti

By: Büyük yatırımcı

Çerçöp: bk. batık

Çıtır: Gün içerisinde alış-satış yapmak suretiyle küçük miktarlarda elde edilen kâr

Çıtır yapmak: Gün içerisinde küçük miktarlarda kâr elde etmek

Çizmek: Hisse senedine ilişkin sisteme girilen tüm satış emirlerini tek seferde almak

Çorba parası: bk. çıtır

Çöp olmak: Hisse senedi, para etmez duruma gelmek, büyük oranda değer yitirmek

Daha yolu var: Hisse senedi fiyatının belirgin bir oranda yükselmesine rağmen daha da yükseleceği yönündeki öngörü

Dalmak: Uzun bir takipten sonra piyasa şartlarının uygun olduğu kanaatiyle hisse senedi almak

Destek atmak: Düşüşe geçen hisse senedinin daha da düşmesine engel olmak için o hisse senedinde alıma geçmek

Dibe kadar vermek: Hisse senedi, işlem süresi (seans) içerisinde gelebileceği en düşük seviyeye gelmek

Dile düşmek: Bir şirkete ait hisselerin yükseleceğine dair piyasa oyuncularında oluşan beklenti, bu yönde duyum

Dillenmek: bk. dile düşmek

Dipten dönmek: Hisse senedi, en düşük seviyeyi görüp tekrar yükselişe geçmek

Dökmek: Hisse senedinin değerini suni bir şekilde aşağı çekerek yatırımcıya korku salıp yatırımcının elindeki hisse senetlerini düşük fiyattan sattırmak

Düzeltme: Hisse senedinin değerinde belirgin bir yükseliş yaşandıktan hisse senetlerinde yeni yükseliş öncesi görülen kısa süreli ve küçük orandaki düşüşler, geri çekilmeler

Ekmek yemek*:* Alınan hisse senedinden para kazanmak; geçimini borsadan kazandığı parayla temin etmek

Ekranı kapatmak: Borsayı, hisse senetlerini gün içerisinde takibi bırakmak

Elde patlamak: Alınan hisse senedinin fiyatının hızlı bir şekilde düşmesi dolayısıyla maddi kaybın büyük olması nedeniyle hisseyi satamamak

Eline bulaşmak: bk. elde patlamak

Eline yapışmak: bk. elde patlamak

Evladiyelik: Uzun vade yatırım yapılabilecek şirket ve hisseleri

Evlenmek: Şirketle ilgili olumlu ekonomik göstergeleri, bilançoları, şirketin sektör içerisindeki durumunu göz önüne alıp şirkete uzun vadede yatırım yapmak

Fıtık etmek: Hisse senedi aşağı ya da yukarı yönde belirgin bir şekilde hareket etmemek, durgun seyretmek

Ful malda olmak: Eldeki paranın tümünü hisse senetlerine yatırmak

Geçirmek: Hisse senedi, yapılan satışlarla bir anda fiyatı düşmek, girilen alış emirleri yerine gelmek

Gel gel hareketi: Yatırımcıyı büyük düşüş öncesi hisse senedine çekebilmek için hisse senedinde yapılan küçük çaplı yükseliş hareketi

Gevşemek: Hisse senedi, belli bir fiyat aralığına kadar düşmek

Gömmek: bk. geçirmek

Göt altı pazarı: kâr ve zararda ciddi değişimlerin görüldüğü, hukukî ihlallerin olduğu bu nedenle sürekli gözetim ve denetim altında tutulan şirket hisselerinin işlem gördüğü gözaltı pazarı

Grup: Bir şirkete ait hisse senedinde büyük miktarlarda alışlar yaparak hissenin değerini suni olarak yükselten kişiler

Gün içi yapmak: Bir hisseyi uzun vadede elde tutmamak, gün içerisinde alıp satmak;

Günlükçü: Gün içerisinde hisse senetlerinde al-sat yapan, uzun vade beklemeyen yatırımcı

Günlükçü kâğıdı: Gün içerisinde al-sat yapmaya elverişli olan hisse senedi

Hava bozuk: Ekonomik verilerin iyi gelmemesi ve borsanın iyiye gitmemesi durumu

Hızlı gonzales: Sert ve hızlı işlemler gerçekleştiren borsa oyuncusu

Hikâyesi var: Hisse senedinde belirgin yükselişlerin gerçekleşebilmesi için şirketi olumlu yönde etkileyebilecek ortaklık, kâr payı dağıtımı, şirket satışı gibi söylentiler

Işık yakmak: Hisse senedinde yapılan sembolik alışlarla bazı kişi ya da kişilere işaret vermek

Jaws: Hisse senedinin kademelerindeki hareketlenmeyi görüp hisseye giren yatırımcı

Kâğıt: hisse senedi

Kan kaybetmek: Hisse senedi, değer yitirmek

Kapıya yakın durmak (oturmak): Hisse senetlerindeki olası düşüşe karşı, satış için her an hazır beklemek

Kâr cebe yakışır: Hissede belli oranda bir yükseliş olmuşsa, kâra geçilmişse hisse senetlerini satıp nakite geçmeyi öneren bir söz

Kemerleri bağlamak: Borsada sert düşüşe ya da yükselişe hazırlanmak

Keriz: Satış baskısıyla elindeki hisse senetleri düşük fiyattan alınan küçük yatırımcı

Keriz avı: Fiyatları suni olarak aşağı çekip yatırımcıyı korkutarak yatırımcının elindeki hisse senetlerini sattırmak

Keriz silkelemek: bk. keriz avı

Kese kâğıdı olmak: Hisse senedi, çok değer kaybetmek, alış fiyatının çok altına gelmek

Kıpırdamak: Hisse senedi, küçük oranda yukarı yönlü hareket etmek

Kısa pozisyon almak: Borsanın düşeceğini öngörerek ödünç alınan hisse senedini, tekrar yerine koymak üzere o anki fiyattan satmak

Kıyıdan seyretmek: Hisse alımı için uygun zamanı beklemek

Kızarmak: Hisse senetlerinin fiyatı düşmeye başlamak

Kol kesmek: Hisse senedinin düşüş eğilimine girdiğini görüp daha büyük zarar etmemek için hisse senedini satmak

Koyun davranışı: Ani ve keskin fiyat değişimlerinin yaşandığı bir ortamda küçük yatırımcının genele uyarak satışa geçmesi ya da alım yapması

Köpek balığı olmak: Büyük düşüşleri önceden kestirip elindeki hisse senetlerini satmak ve uygun piyasa koşullarında tekrar almak

Kredili mal: Banka kredisiyle alınan hisse senedi

Kuluçka dönemi: Hisse senedi almayıp uygun zamanı bekleyenler için geçen süre

Kumar kâğıdı: bk. batık

Kumar oynamak: Hisse senedinde makul olmayan riskleri almak

Kumar oyuncağı: bk. batık

Kumarhane: Borsa

Kurda kuşa yem olmak: Küçük yatırımcı, büyük yatırımcıya para kaptırmak

Kurt: Yabancı yatırımcı

Kurtulmak: Hisse senedini zararına da olsa elden çıkarmak

Kuş: hakkında bilgisi olmadığı şirketin hisselerini alıp zarar eden küçük yatırımcı

Kuzu: Yerli yatırımcı

Ky: Küçük yatırımcı

Mal: Hisse senedi

Mal boşaltmak: Hisse senedinin değerini suni olarak yükseltip yatırımcıların dikkatini çekerek satış yapmak, hisseden çıkmak

Mal çakmak: bk. mal boşaltmak

Mal kaptırmak: Yükselme imkânı olmasına rağmen hisse senedini erkek elden çıkarmak

Mal kilitlemek: bk. mal boşaltmak

Mal toplamak: Genellikle şirket hakkında önceden olumlu bir haberin alınması üzerine, şirket hisselerini yavaş yavaş, fark ettirmeden satın almak

Mal vermek: bk. mal boşaltmak

Mal yapmak: bk. mal toplamak

Mala girmek: Bir şirketin hisse senedini almak

Mala gömülmek: bk. ful malda olmak

Malda yakalanmak: Borsa, eldeki hisse senetlerini istenilen fiyata satamadan düşüşe geçmek

Maldan çıkmak: bk. mal boşaltmak

Malı kafasına yemek: bk. geçirmek

Malı kucaklamak: bk. geçirmek

Malı servis etmek: bk. mal boşaltmak

Malı teslim etmek: bk. mal boşaltmak

Malına sahip çıkmak: Düşüşlerde hisse senedini satmayıp hisse senedinin yükselişini beklemek

Mallanmak: bk. mala girmek

Malların olgunlaşması: Hisse senedinin alınacak seviyelere gelmesi

Meyvelerin olgunlaşması: bk. malların olgunlaşması

Nikâh kıymak: bk. evlenmek

Olgun armut: Alım için uygun fiyata gelmiş hisse senedi

Operasyon: Bir şirkete ait hisselerin bir kişi ya da grup tarafından suni olarak yükseltilmesi

Oyuncu: Yerli yabancı ayrımı olmadan genel anlamda borsada hisse senedi alıp satan kişi

Ölü kedi sıçrayışı: Büyük değer kayıpları yaşayan hisse senedinin tepki alımlarıyla az da olsa yükseliş göstermesi

Öpmek: Yatırımcıyı zarar ettirmek

Paçal yapmak: Alınan hisse senedinin değerinin düşmesi üzerine hisse senedinde yeniden alıma geçmek, maliyet düzeltmek

Paçallamak: bk. paçak yapmak

Pala: bk. bıyıklı

Para yapmak: Borsadan yüksek miktarlarda para kazanmak

Patron: İşlem gören hisse senedine ait şirketin sahibi

Patron kâğıdı: Şirket sahibinin yönlendirdiği hisse senedi

Pik yapmak: Hisse senedi, gün içerisinde ulaşabileceği en yüksek seviyeye ulaşmak

Pozisyon almak: bk. mala girmek

Pozisyon açmak: bk. mala girmek

Pozisyon kapatmak: Eldeki hisse senedini satmak

Puslu hava: bk. hava bozuk

Ralli: Hisse senetlerindeki hızlı yükseliş

Reytingi artmak: Bir şirkete ait hisseleri takip eden çok olmak

Roketlemek: Hisse senedi, hızla yükselmek

Rus ruleti: Vadeli işlemler borsası (vob)

Sağlam tahta: Uzun vade yatırım yapılabilecek şirket ve hisseleri

Sahaya inmek: Bir şirket, borsaya açılmak; yatırımcı, piyasa koşullarının elverişli olduğunu düşünerek, hisse senetlerinde alışa geçmek

Sahipli mal: Hisse senedini istediği şekilde yönlendirebilecek parasal güce sahip kişi ya da grupların bulunduğu tahta

Sakat mal: Şirket hisselerinde payı olan ortaklardan birinin kendi payını sattığı ya da satacağı hisse senedi

Sanaldan zarar: Hisse senedinin değerinin düşmesine rağmen gelecekte bu zararı telafi edeceğini düşünerek hisseyi satmamak, zararın pratikte gerçekleşmemesi

Sandığa kilitlemek: Bir şirkete ait hisse senedini gelecekte iyi pirim yapacağını düşünerek alıp uzun vade beklemek

Sazan: Ani ve duygusal kararlar alan, duyumlara göre hareket eden küçük yatırımcı

Sepet: Birkaç şirketin hisse senedini alarak portföy oluşturma durumu

Soygun: Bedelli sermaye artırımı

Spek*:* Spekülatör

Sürü psikolojisi: bk. koyun davranışı

Süsleme sanatı: Yatırımcının dikkatini çekmek için bir şirkete ait hissede gerçekleştirilen göstermelik yükseliş

Şelale düşüşü: Hisse senetlerinde uzun süren sert ve keskin düşüşler

Taban oluşturmak: Hisse senedi, yükselişe geçmeden önce belirli seviyelerde kalıp belirli aralıklarda hareket etmek

Taban taban gitmek: Bir şirkete ait hisse senetleri, birkaç seans ya da daha uzun süren en düşük seviyeden açılıp kapanmak

Taban yaptırmak: Hisse senedini, işlem süresi (seans) içerisinde en düşük seviyeye getirmek

Tahta: Hisse senetlerinin alış ve satış fiyatlarının yansıtıldığı dijital (elektronik) ekran

Tahta sahibi: Hisse senedini istediği şekilde yönlendirebilecek maddi güce sahip olan kişi ya da grup

Tahta yapmak: Piyasadaki bir şirkete ait hisse senetlerini satın alarak zamanla değerini yükseltmek; piyasa oyuncularını şaşırtmak için aynı kişi, bir şirkete ait hisseleri bir aracı kurumdan almak diğer aracı kurumdan satmak

Tahtada at koşturmak: Yüklü miktarda hissesi olan kişi ya da grup, şirket hisselerinin değeriyle istediği gibi oynamak

Tahtası kapanmak: Bir şirkete ait hisse senedi, borsada işlem görmez duruma gelmek

Tahtayı çizmek: Hisse senedine ilişkin girilen tüm satış emirlerini bir seferde almak

Tahtayı kaldırmak: bk. tahtayı çizmek

Tahterevalli yapmak: Bir şirkete ait hisse, daralmış aralıklarda hareket etmek, bir iki kademe yukarı ya da aşağı gitmek

Tatile çıkma: Borsada hisse senetlerinde düşüş yaşanacağına dair şifreli mesaj

Tavan tavan gitmek: Hisse senedi, birkaç seans ya da daha uzun bir süre olabilecek en yüksek seviyeden açılıp kapanmak

Tavan yapmak: bk. pik yapmak

Tavana kilitlemek: bk. pik yapmak

Tavanı bozmak: Hisse senedi, gün içerisinde gelebileceği en yüksek seviyeye geldikten sonra düşüşe geçmek

Tavanı çözmek: bk. tavanı bozmak

Teneke: bk. batık

Tepesine vermek: Hisse senedi, beklenmedik bir anda düşüşe geçmek

Tilki: Kurnaz yatırımcı

Toplamak: bk. mal toplamak

Trende karşı işemek: Herkesin yaptığının tersini yapmak, alım yapılırken satmak, satım yapılırken almak

Tribüne çıkmak: bk. kıyıdan seyretmek

Trenin son vagonu: Bir şirket hissesinin ulaşabileceği en yüksek seviyelere ulaşmasından sonra hisse senedine giren ve muhtemelen zarar edecek olan küçük yatırımcı

Turşusunu kurmak: Tahtası kapanan hisse senedini elinde bekletmek

Tuvalet kâğıdı: bk. batık

Türbülansa yakalanmak: Borsadaki ani ve keskin düşüşlerde hisse senedinde olmak

Uçmak: Hisse senedi, değeri çok yükselmek

Uzun pozisyon almak: Borsanın yükseleceğini öngörerek hisse senedi almak

Uzuncu olmak: Alınan hisse senedini, maliyetinin çok altına gelmesi nedeniyle satamamak; şirkete güvenerek uzun vade yatırım yapmak

Üçgen atmak: Hisse senedine ilişkin girilen tüm satış emirlerini alarak senedi gün içerisinde gelebileceği en yüksek noktaya taşımak

Vampir: Hisse senedini istediği şekilde yönlendirebilecek maddi güce sahip olan kişilere yakın olup onlardan habersiz işlem yapan kişi

Vedalaşmak: bk. pozisyon kapatmak

Vites değiştirmek: Hisse senedi, bir anda daralmış aralıklarda hareket etmekten çıkıp ani yükselişe geçmek

Vurkaç: Hisse senedini hedeflenen fiyata ulaşınca beklemeden satmak

Yancı: Hisse senedini istediği şekilde yönlendirebilecek maddi güce sahip olan kişilere yakın olan, onlara hisse aldıran ya da sattıran kişi

Yaralı mal: Üzerinde spekülasyon yapılan, hedeflenen fiyat hareketlerinin ise tam olarak gerçekleştirilemediği hisse senedi

Yat üstüne uyu: Ekonomik göstergelerinin, mali yapısının iyi olduğu, gelecekte yüksek kazançlar elde edilebileceği öngörüsüyle şirkete ait hisseyi alıp uzun vade beklemeyi tavsiye eden bir söz

Yataya sarmak: bk. tahterevalli yapmak

Yem olmak: bk. kurda kuşa yem olmak

Yeni gelin: Borsaya gireli çok zaman olmamış şirket ve hissesi

Yeşile dönmek*:* Borsa, yükselişe geçmek

Yeşillenmek: bk. yeşile dönmek

Yıldırım düşmek: bk. türbülansa yakalanmak

Zarar yazmak: Alınan hisse senedinde zarar etmek